

Sygn. akt VI U 522/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jarosław Łuczaj

Protokolant st. sekr. sąd. Marta Gackiewicz

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2017 roku w Radomiu

sprawy H. Z. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o emeryturę

na skutek odwołania H. Z. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 20 kwietnia 2016 roku, nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje H. Z. (1) emeryturę z dniem (...).

SSO Jarosław Łuczaj

Sygn. akt VI U 522/16

UZASADNIENIE

W dniu 2 maja 2016 roku H. Z. (1) wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 20 kwietnia 2016 roku, nr (...), odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury podnosząc, iż ZUS niezasadnie odmówił uznania okresu jego zatrudnienia w warunkach szczególnych w zakładzie przy produkcji maszyn do szycia, gdzie pracował jako lakiernik. Wskazał, że obecnie zakład nie istnieje i nie ma możliwości dostarczenia poprawionego świadectwa pracy w szczególnych warunkach (odwołanie – k. 3).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie wskazując, że na dzień 1 stycznia 1999 roku H. Z. (1) nie wykazał co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jako pracy w takich warunkach nie uwzględniono zatrudnienia w okresie od 1 grudnia 1980 roku do 31 października 1997 roku i od 1 sierpnia do 31 grudnia 1998 roku (z wyłączeniem zwolnień lekarskich) w Zakładzie (...) do Szycia (...) w R. na stanowisku malarza wyrobów metalowych, bowiem charakter wykonywanych prac nie został określony ściśle według wykazu, działu i pozycji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, a ponadto wskazane stanowisko jest niezgodne ze stanowiskiem wymienionym w zarządzeniu resortowym Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku (odpowiedź na odwołanie – k. 4).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

H. Z. (1) urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna).

W okresie od 1 grudnia 1980 roku do 31 października 1997 roku H. Z. (1) zatrudniony był w (...) Zakładach (...). W. w R. (ostatnio Zakład (...) do (...) Sp. z o.o. w upadłości w R.) na stanowisku lakiernika. Lakiernia był to wydział G 6. Na jednej hali był montaż i lakiernia. Do 1993 roku funkcjonowała stara lakiernia. Malowanie odbywało się na mokro farbami rozpuszczalnymi ksylenem. Lakierowanie było częściowo zautomatyzowane, tzn. automat lakierował brzegi elementu, który był przesuwany na taśmie i zadaniem lakiernika było pomalowanie reszty pistoletem natryskowym. H. Z. znajdował się w kabinie, w której był wyciąg oparów, nie było to jednak lakierowanie zhermetyzowane. Kabina ta służyła do lakierowania maszyn do szycia i części do nich. Taśma z elementami przechodziła przez kabinę. Automat malował około 70 % powierzchni elementu, a resztę lakiernicy za pomocą pistoletu ręcznego, który był podłączony do sprężonego powietrza i farby. Do lakierowania służyły dwie kabiny przy tej taśmie i były też kabiny ręczne, gdzie nie było taśmy. Tam z kolei malowane były małe elementy. Również te kabiny nie były zhermetyzowane. H. Z. pracował w jednych i w drugich kabinach. Od 1993 roku wprowadzono lakierowanie proszkowe, cały proces wyglądał podobnie, tylko zamiast zwykłego lakieru наносzony był lakier w proszku. Na jednej zmianie zatrudnionych było sześciu lakierników. H. Z. pracował na dwie zmiany. Pobierał dodatkowe wynagrodzenie za pracę w szczególnych warunkach. W okresie od 1 listopada 1997 roku do 1 lipca 1998 roku H. Z. (1) zatrudniony był na stanowisku ustawiacza maszyn i urządzeń lakierniczych. Był wówczas pracującym brygadzystą. Rano dzielił pracę między pracowników, zajmował się przygotowaniem lakierów, mieszał je, ustawiał urządzenia i dysze, następnie sam wykonywał swoją pracę, która też polegała na lakierowaniu. W okresie od 1 sierpnia 1998 roku do 31 lipca 2002 roku ponownie był zatrudniony na stanowisku malarza wyrobów metalowych (umowa o pracę, wnioski o przeszerogowanie pracownika, zaświadczenia lekarskie, świadectwo pracy w aktach osobowych – k. 9, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach – k. 10 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy – zapis na płycie CD – k. 18, 24, zeznania świadków J. K. i W. N. – zapis na płycie CD – k. 18).

W dniu 4 kwietnia 2016 roku H. Z. (1) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o emeryturę (wniosek – k. 1-4 akt ZUS).

Decyzją z dnia 20 kwietnia 2016 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił H. Z. (1) przyznania prawa do emerytury. Wskazano, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał on ogólny okres ubezpieczenia w łącznym wymiarze 25 lat, 11 miesięcy i 14 dni, w tym 25 lat, 7 miesięcy i 26 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 18 dni okresów nieskładkowych. Nie udowodnił natomiast co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy nie uwzględnił okresu od 1 grudnia 1980 roku do 31 października 1997 roku i od 1 sierpnia do 31 grudnia 1998 roku w Zakładzie (...) do Szycia (...), ponieważ w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych wykazany charakter zatrudnienia nie został określony ściśle według wykazu, działu i pozycji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz wykazane stanowisko „malarz wyrobów metalowych” jest niezgodne ze stanowiskiem wykazanym w wykazie A, dział XIV, poz. 17, pkt 1 Zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku, tj. „lakiernik-malarz” (decyzja – k. 13 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, które nie były przez strony kwestionowane oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy, a także świadków J. K. i W. N.. Charakter zatrudnienia H. Z. (1) w Zakładzie (...) do Szycia (...) potwierdzają dokumenty znajdujące się w jego aktach osobowych. Z dokumentacji pracowniczej, zeznań wnioskodawcy, jak i z zeznań w/w świadków bezspornie wynika, iż mimo różnych nazw stanowiska pracy (lakiernik i malarz) H. Z. (1) przez cały okres zatrudnienia, z wyjątkiem okresu od 1 listopada 1997 roku do 1 lipca 1998 roku, wykonywał pracę lakiernika. Sąd uznał, że zeznania świadków są wiarygodne, rzetelne i obiektywne. Pochodzą one od osób obcych w stosunku do ubezpieczonego, nie nastawionych na konkretne rozstrzygnięcie w sprawie. Świadkowie pracowali razem z wnioskodawcą w spornych okresach, mieli możliwość obserwacji jego pracy. Również wiarygodne są zeznania samego wnioskodawcy, gdyż znajdują potwierdzenie w pozostałym zebranym w sprawie materiale dowodowym.

H. Z. (1) nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (okoliczność bezsporna). W związku z tym, że urodził się on po 31 grudnia 1948 roku, spór dotyczył kwestii, czy spełnia on przesłanki przyznania mu emerytury na podstawie

art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 887 z późn. zm.), czyli czy nabył prawo do wcześniejszej emerytury dla pracowników pracujących w warunkach szczególnych.

W myśl art. 184 ust. 1 cytowanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie natomiast z ust. 2 przytoczonego wyżej artykułu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 roku przesłanki posiadania co najmniej 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Brak w treści tego artykułu przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 roku) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 roku oraz nieprzystąpieniu do OFE lub złożeniu wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Natomiast zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Poprzez art. 184 ust. 1 przepisy art. 32 ustawy stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1949 roku. Za pracujących w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 powołanego artykułu stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 1 i 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zatem zastosowanie będą miały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepisy § 3 i 4 wymienionego rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A oraz osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

Ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik nie otrzymał wynagrodzenia lub świadczenia, w tym urlopów bezpłatnych. Okres urlopu wypoczynkowego oraz otrzymywany przez pracownika po 14 listopada 1991 roku zasiłek chorobowy traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że H. Z. (1) w dniu (...) osiągnął wiek emerytalny, udowodnił ogólny okres ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat oraz fakt, że nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Okolicznością sporną było natomiast czy wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku, w szczególności czy pracował w warunkach szczególnych w czasie zatrudnienia w Zakładzie (...) do Szycia (...) w okresie od 1 grudnia 1980 roku do 31 października 1997 roku i od 1 sierpnia 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku.

Co do kwestionowanych okresów zatrudnienia H. Z. (1) przedstawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach na stanowisku malarza wyrobów metalowych, wymienionym w wykazie A, dział XIV, poz. 17, pkt 1 załącznika nr 4 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, akt osobowych, w tym wniosków o przeszerogowanie pracownika oraz zeznań wnioskodawcy, a także świadków J. K. i W. N. wynika, iż H. Z. (1) w okresie od 1 grudnia 1980 roku do 31 października 1997 roku i od 1 sierpnia 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku w Zakładzie (...) do Szycia (...) wykonywał pracę lakiernika wyrobów metalowych, tj. maszyn do szycia i części do nich. Z zeznań świadków oraz dokumentacji osobowej wnioskodawcy w tym wniosków o przeszerogowanie, zaświadczeń lekarskich, umowy o pracę i świadectwa pracy - jednoznacznie wynika, iż mimo zamiennego używania sformułowań „malarz” i „lakiernik”, wnioskodawca wykonywał cały czas tę samą pracę.

Ponadto podnieść trzeba, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 roku, II UK 413/13, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08).

Należy także zwrócić uwagę na to, że błędnie wpisane stanowisko wnioskodawcy w świadectwie pracy, nie może stanowić samodzielnej przesłanki do przyjęcia, że wnioskodawca nie świadczył pracy w szczególnych warunkach. Świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz zwykle świadectwa pracy nie są bowiem dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc, gdyż podmiot wydający takie świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwa traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 kpc, które stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Błędnie wystawione świadectwa pracy nie przekreślają zatem ustalenia, że praca w szczególnych warunkach była przez wnioskodawcę wykonywana, bowiem ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych, co miało miejsce w niniejszej sprawie (por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 15 kwietnia 2015 roku, III AUa 1104/14).

Pozwala to przyjąć, że w w/w okresach (tj. 17 lat i 4 miesiące) H. Z. (1) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, w wykazie A, w dziale XIV, poz. 17, gdzie wskazano lakierowanie ręczne lub natryskowe – nie zhermetyzowane.

Sąd nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia H. Z. (1) od 1 listopada 1997 roku do 1 lipca 1998 roku w Zakładzie (...) do Szycia (...) na stanowisku ustawiacza maszyn i urządzeń lakierniczych, zgodnie ze świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym okres ten nie został wyszczególniony. Nie ma to jednak wpływu na prawo do przyznanego świadczenia, bowiem uwzględnione powyżej przez Sąd okresy są wystarczające do spełnienia warunku pracy wnioskodawcy przez co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Konkludując, okres pracy H. Z. (1) w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 17 lat i 4 miesiące. Spełnione więc zostały przesłanki określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wniosek w przedmiotowej sprawie wpłynął do organu rentowego w dniu 4 kwietnia 2016 roku, a wiek 60 lat wnioskodawca osiągnął w dniu (...)zatem w sprawie niniejszej prawo do emerytury przysługuje od dnia (...)

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

SSO Jarosław Łuczaj